

Verhalen, spreekwoorden en gezegden

De bijzondere kracht van voedsel of bepaalde voedselgebruiken wordt in Afrika vaak 'verklaard' in verhalen, spreekwoorden en gezegden.

'Het vlees en de vis'

God had aanvankelijk aan mannen het eten van vis verboden en aan vrouwen het eten van vlees. Maar op een dag kwam een man met lege handen thuis van de jacht en zag de vis die zijn vrouw gevangen had. Hij kon de verleiding niet weerstaan en at er een stukje van. Toen riep God de onfortuinlijke jager bij zich en zei hem dat hij moest sterven. Toen de man dood was, realiseerde God zich echter dat de regel te streng was, hoewel hij het taboe met goede bedoelingen had ingesteld. Daarom verlichtte hij het: mannen mochten voortaan vis eten en vrouwen vlees. Alleen bepaalde delen van de jachtbuit bleven voor vrouwen verboden. Die regel geldt nog steeds. Wie het verbod overtreedt, moet een offer brengen.

'Waarom je palmwijn niet alleen moet drinken'

Bij een dorp was een meer, dat gevuld was met palmwijn. Toen een vrouw dat meer verontreinigde, verdween het. De mensen voelden zich zwaar gestraft. Na enige tijd groeide er op de plek waar eens het meer was een onbekende soort palmboom. Een man kwam op het idee dat de palmwijn misschien in die bomen zat en probeerde het sap eruit te halen. En inderdaad: het sap bleek palmwijn. Hij vertelde niemand iets over zijn ontdekking en dronk de wijn die hij vergaarde zelf op. Daar werd hij zo dronken van, dat hij een enorme chaos in het dorp veroorzaakte. Toen zijn ontdekking bekend werd, ging iedereen de palmbomen kweken, maar niemand wilde nog de wijn in z'n eentje drinken, uit angst dronken te worden. Daarom nodigt men sindsdien altijd anderen uit om samen te drinken.

Veel spreekwoorden en gezegden zijn doorgaans pas te begrijpen als men de achtergrond ervan kent. We laten enige gezegden volgen:

Het spreekwoord: 'Bij zijn schoonouders eet hij met gebogen hoofd', betekent, dat het verstandig is ons respect te tonen voor hen die machtig zijn.

Een ander gezegde: 'Eén man schiet het wild, maar hij kan het niet volgen' betekent: verschillende mensen hebben verschillende krachten en bekwaamheden. Iemand in z'n eentje verspilt dus zijn krachten. Hij kan alleen niets doen.

'Honger geeft rijkdom en rijkdom brengt honger', betekent: door de behoefte aan voedsel gaan mensen aan het werk en produceren een overschot, maar wanneer ze een overschot hebben worden ze lui en vervallen ze weer in behoeftige omstandigheden.

Een ander gezegde: 'Het voedsel dat goed kookt, is met het eerste water gekookt' betekent 'stel niet uit tot morgen, wat je vandaag kunt doen'. Het spreekwoord heeft te maken met de opvatting dat als je aan iets dat niet goed gekookt is later nog wat water toevoegt om het te 'redden', je dan toch geen goed resultaat meer krijgt: je kunt het eten dan wel weggooien. Dus: moeite die je te laat doet, is verloren moeite.